

NOVI PRIJEDLOZI ZA "CRVENU LISTU BILJAKA FBiH"

Anis Hasanbegović¹

Originalan naučni rad - *Original scientific paper*

Rezime

Poslije petogodišnjih terenskih izlazaka širom FBiH i proučavanja velikog broja botaničkih publikacija, naročito onih koje se bave zaštitom biljnog svijeta, utvrđeno je da bi se pojedine biljke trebale naći na "Crvenoj listi FBiH". U ovom radu su predložene slijedeće vrste: *Euphorbia peplus*, *Seseli rigidum* i *Sesleria ujhelyii*.

Za svaku biljku su preporučeni i trenutni te konačni IUCN statusi. Konačni status bi se trebao dati nakon fitocenoloških i horoloških ispitivanja. Prilikom rada je konsultovan i herbarski materijal Herbarijuma Zemaljskog muzeja BiH-SARA. Za *Euphorbia peplus* i *Sesleria ujhelyii* ne postoje herbarizovani primjerci. Pomenute vrste se ne nalaze ni na "Spisak biljnih vrsta (*Pteridophyta* i *Spermatophyta*) za Crvenu knjigu Bosne i Hercegovine".

Ključne riječi: *IUCN*, *Crvena lista FBiH*, *Euphorbia peplus*, *Seseli rigidum*, *Sesleria ujhelyii*.

UVOD

Prema Redžić *et al.* (2008) flora Bosne i Hercegovine sadrži ukupno 5134 vrsta, podvrsta i hibrida te je svrstava, zajedno sa Hrvatskom, Italijom Grčkom i još nekim državama u vrh po florističkom bogatstvu. Takođe, velik je i broj različitih biljnih zajednica (Lakušić *et al.*, 1978; Barudanović *et al.*, 2015). Usljed toga se u Bosni i Hercegovini nalaze mnogi refugijumi tercijerne i glacijalne flore (Redžić *et al.*, 2008). U takvim uslovima se razvijaju mnoge specifične vrste koje zbog raznih uzroka postaju u manjoj ili većoj mjeri ugrožene. Mnoge od njih traže našu zaštitu te se nalaze na različitim spiskovima i listama ugroženih biljnih vrsta, kao što su "Spisak biljnih vrsta (*Pteridophyta* i *Spermatophyta*) za Crvenu knjigu Bosne i Hercegovine" (Šilić, 1996) i "Crvena lista biljaka FBiH" (Đug *et al.*, 2013). Nažalost, neke su iz nekog razloga zaobiđene u tim djelima te ovaj rad ima za cilj da predloži nove biljke koje bi trebale da se nađu, konkretno u "Crvenoj listi biljaka FBiH" te adekvatno zaštite. Nijedna od ovih vrsta se ne navodi ni u jednom od pomenutih radova.

¹ Zemaljski muzej BiH, Zmaja od Bosne 3, 71000 Sarajevo
Corresponding author: anishasanbegovic@yahoo.com

MATERIJAL I METODE RADA

Nakon mnogobrojnih i višegodišnjih terenskih izlazaka širom FBiH, te proučavanja velikog broja botaničkih publikacija, a naročito onih koje se bave zaštitom biljnog svijeta, utvrđeno je da bi se pojedine vrste biljaka trebale naći na "Crvenoj listi flora BiH". Prilikom rada korišten je i herbarijski materijal Herbarijuma Zemaljskog muzeja BiH (SARA). Za svaku predloženu vrstu su dati i trenutni a i konačni statusi prema IUCN klasifikaciji. Konačni statusi bi se trebali dati nakon konkretnih daljih fitocenoloških i horoloških istraživanja.

REZULTATI SA DISKUSIJOM

Euphorbia peplis L. (1753) Sp. Pl. 455-Primorska mlječika

Ekologija vrste: na pjeskovitim morskim obalama, rijetko u unutrašnjosti (Tutin *et al.*, 1981). U svom djelu "Flora Bosne, Hercegovine i bivšeg Sandžaka Novog Pazara" Beck (1920) naglašava da je "biljka je vrlo rasprostranjena na obali Jadranskog mora".

Lokaliteti u BiH: Za ovu vrstu, bez obzira na gore pomenutu Beckovu rečenicu, nije nađen ni jedan literaturni podatak. Zanimljiva je i činjenica da ne postoji ni jedan herbariziran primjerak iz BiH u herbarijumu Zemaljskog muzeja BiH (SARA).

Opšta rasprostranjenost: Prema "*Flora Europaea*" obale južne i zapadne Evrope, na sjeveru do jugozapadne Engleske (Tutin *et al.*, 1981), a Schönfeder & Schönfeder (1999) daju podatak o rasprostranjenosti ove vrste i u Crnom i Kaspijskom moru.

Preporučeni status: Usljed gore navedenih činjenica, za ovu mlječiku prvo treba dati status vrste sa nedovoljno podataka (DD). Vrstu treba u potpunosti istražiti te pošto uglavnom naseljava pjeskovite morske obale, utvrditi da li je uopšte prisutna na teritoriju BiH. Pošto naseljava specifična staništa a kojih je malo na području BiH, vrsti bi, ako se utvrdi da je prisutna u BiH, trebalo dati status ugrožene (EN) ili ranjive (VU) vrste. Takođe, treba posvetiti pažnju i na zaštitu staništa kao takvog.

Seseli rigidum W. K. (1805) *Descr. et Ic. pl. rar. Hung.*, II, 156, t. 146-USpravno devesilje, oštro devesilje (Šilić, 2006)

Ekologija vrste: Waldstain & Kitaibel (1805) navode da "raste na krečnjačkim stijenama", Pančić (1874) ističe da je ova vrsta rasprostranjena "po svima većim krševima". U istočnoj Srbiji Tatić & Atanacković (1974) opisuju asocijaciju *Cephalario-Seseletum rigidae* na krečnjačkim stijenama klisure Grze i Gornjačkoj klisuri. Lakušić & Redžić (199) je konstatuju u vegetaciji pukotina stijena, asocijacija *Hysopi-Crepidetum chondriloides* Lkšić & Redžić, te submediteranskih kamenjara asocijacija *Physospermo-Saturejetum montanae* Lkšić & Redžić i *Artemisio*

albae-Rutetum Lkšić & Redžić. Savulesku (1958) kao stanište ističe "na krečnjačkim stijenama, kroz klisure", Jordanov (1982) ističe "po suhim travnatim i kamenitim mjestima, kamenim siparima i pukotinama, od morske ravnice do oko 2000 m nadmorske visine, Nikolić *in* Josifović *et al.* (1973) "na krečnjačkim kamenjarama, na liticama, Micevski (2005) "na krečnjačkim stijenama i kamenjarama", Šilić (2006) "na kamenitim terenima brdskog do subalpinskog, rjeđe i do alpinskog vegetacijskog pojasa", Hasanbegović (2018) konstatuje ovu vrstu u vegetaciji pukotina stijena dolomitiziranog krečnjaka u "ZP Bentbaša".

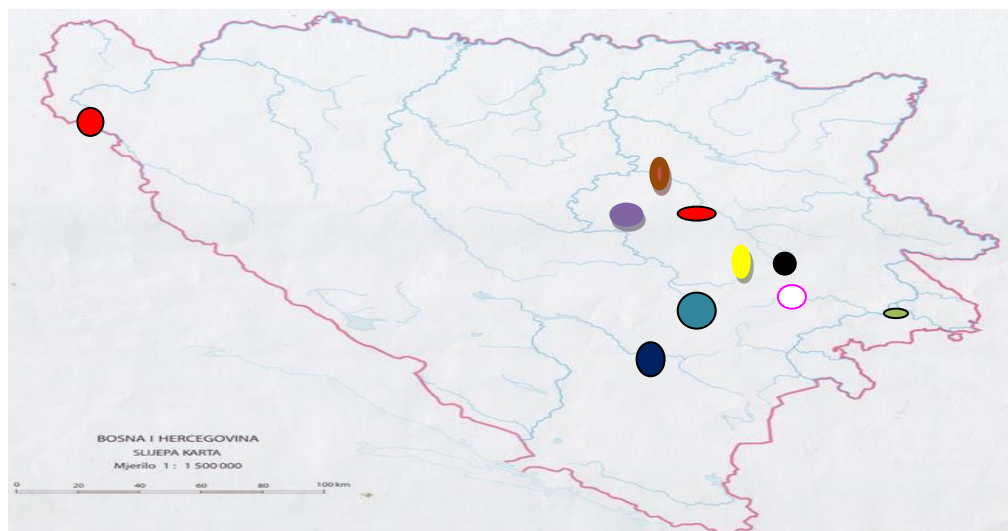
Stjepanović *et al.* (1970) ističu da *Seseli rigidum* pripada dacisko-pontiskom flornom elementu.

Lokaliteti u BiH:

Prema Becku (1927) uspravno devesilje je rasprostranjeno na slijedećim lokalitetima FBiH:

Bosna: *in reg. flum.* Gostović, *solo calcareo et serpentino* 400-1050 m, *in valle* Dubošćica (M.); *prope* Žepče (B.). *Circa* Sarajevo *in faucibus fl.* Miljacka (B.), *in declivibus montis* Trebević, *in m.* Lipovac (Starigrad) (B.), *in valle riv.* Vogošća (B.), *in monte* Borija (M.), *in m.* Grad *prope* Goražde (B.).

Podaci od ostalih autora su: Una uzvodno od Martin Broda kod mosta (Lakušić & Redžić, 1991), Unac uzvodno od ušća, lijeva i desna obala (Lakušić & Redžić, 1991). Hasanbegović (2018) je konstatuje u kanjonu Miljacke ali samo na njegovoj jugoistočnoj strani ispod Trebevića. Herbarizirani primjerci iz "Herbarijuma Zemaljskog muzeja BiH (SARA): Žepče, serpentini (Ritter-Studnička), Rječice kod Maglaja, serpentini (Ritter-Studnička), Ograjni potok kod Žepča (Ritter-Studnička), Miljacka (Čurčić), Miljacka *prope* Stari grad (Fiala), Velež-Borovnica, *solo serpentinico* (Malý), Miljackaschlucht bei Stari grad (Fiala), Lapišnicaschlucht (Malý), Suha *agri flumini* Gostović-*serpentinis* (Malý), Župaljeva-Zaskok, region Krivaje (Ritter-Studnička).

Karta 2. Rasprostranjenost *Seseli rigidum* W. & K. u FBiH

Map 2. Distribution of Seseli rigidum W. & K in FBH

Oznake lokaliteta: ● Una i Unac, ● Žepče, ● Rječice-Maglaj, ● Gostović potok, ● Dubošćica, ● Velež-Borovnica, ● Župaljeva-Zaskok, ● Sarajevo sa okolnim lokalitetima, ● Goražde, ● Konjic sa okolnim lokalitetima.

Locality markings: ● Una and Unac, ● Žepče, ● Rječice-Maglaj, ● Gostović potok, ● Dubošćica, ● Velež-Borovnica, ● Župaljeva-Zaskok, ● Sarajevo with surrounding localities, ● Goražde, ● Konjic with surrounding localities.

Hercegovina: *In valle fl. Trešanica (Bl., M.) prope Ostrožac (M.), Konjic (Landauer et Sündermann! M.) ad ostia riv. Ljuta-podaci* preuzeti iz Beck (1927). Herbarizirani primjerci iz "Herbarijuma Zemaljskog muzeja BiH (SARA): Brđani-Konjic (Malý et Živković), Suvi dol-Konjic (Lažetić et Živković).

Iz datih podataka se može vidjeti da se areal uspravnog devesilja u FBiH prostire kroz dio centralne Bosnu i to na serpentinom kompleksu Gostovića, Žepča, Velež-Borovnica i Dubošćice te okolina Sarajeva, tj. slivni region rijeke Miljacke. Nešto dalje su regioni okoline Konjica te lokalitet u okolini Goražda. Može se reći da svi ovi pomenuti dijelovi BiH čine skoro jedan povezan areal ove vrste. Enklave u dolini Une i Unca u zapadnoj Bosna predstavljaju jednu od najzapadnijih tačaka areala ove vrste uopšte te su jako značajne za dalja istraživanja ove vrste. Isto tako, iz navedenog se može zaključiti da ova vrsta u BiH uglavnom naseljava krečnjačke, dolomitizirane krečnjačke i serpentinke stijene i kamenjare većeg broja naših rijeka od kojih su najvažniji slivovi rijeka Drine, Bosne i Une u Bosni te Neretve u Hercegovini. Ipak, treba pomenuti i da je veći broj lokaliteta ove vrste zabilježen u slivu rijeke Krivaje.

Opšta rasprostranjenost: Waldstein & Kitaibel (1805) bilježe je u Banatu, Ascherson & Kanitz (1877) konstatuju je u: Srbiji, Bosni i Crnoj Gori. Hayek (1927) ističe da ova vrsta raste u: BiH, Crnoj Gori, Srbiji Bugarskoj, Dobrudži i Makedoniji. Savulesku (1958) konstatuje je na nizu lokaliteta u Rumuniji, u Bugarskoj je rasprostranjena (Jordanov, 1982), Micevski (2005) daje niz lokaliteta u okolini Skoplja te u drugim predjelima Sjeverne Makedonije, Stjepanović *et al.* (1970) ističu da je ova vrsta rasprostranjena u: Srbiji, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori i Makedoniji. Lakušić & Redžić (1989) je konstatuju u vegetaciji pukotina stijena kanjona Tare te na siparima kanjona Pive u Crnoj Gori. Šilić (2006) daje podatke o rasprostranjenju ove vrste na Javorju, Mratinju i Žoljevici kod Andrijevice u Crnoj Gori, Nikolić *in* Josifović *et al.* (1973) kao opšte rasprostranjenje navodi Balkansko poluostrvo i Rumuniju. Strid (1986) navodi da je u Grčkoj konstatovana na nizu lokaliteta u Sjevernom Pindosu i sjevernoistočnom dijelu zemlje. Prema "*Flora Europaea*" ovo devesilje naseljeva jugoistočnu Evropu (Tutin *et al.*, 1981). Međutim, (Slavik, 1968) je nalazi na izdvojenom lokalitetu u Slovačkoj, koji zajedno sa enklavom u kanjonu Une predstavlja najzapadnije lokalitete rasprostranjenja ove vrste. Može se reći da je areal uspravnog devesilja kreće sa dvije zapadne enklave, i to u zapadnoj Bosni i Slovačkoj, te od centralne i istočne Bosne, preko dijelova Srbije, Crne Gore, Makedonije, Kosova, Albanije te sjeverne i sjevernoistočne Grčke na istoku a preko Bugarske i Rumunije prema sjeveru. I na kraju treba istaći da "gotovo polovica vrsta roda *Seseli* dolazi na Balkanu, gdje je glavno sjedište razvoja i rasprostranjenosti ovog roda" (Nikolić *et al.*, 2015).

Preporučeni status: u prvom redu za ovu vrstu treba dati status nedovoljno istražene vrste (DD) te daljnjim istraživanjem utvrditi konkretan areal te mogućnosti gubitka staništa usljed, npr. proširivanja cesta i drugih antropogenih uticaja na njeno stanište. Pri tome treba utvrditi da li dati status rijetke (R) ili ranjive (VU) vrste.

Slika 1. Uspravno devesilje (*Seseli rigidum* W. & K.) © Anis Hasanbegović
Figure 1. *Seseli rigidum* W. & K. © Anis Hasanbegović

***Sesleria ujhelyii* Strgar (1981)-Ujhelova šašika**

Ekologija vrste: Ujhelova šašika je konstatovana u fitocenozi supramediterranske kamenjare Ujhelove šašike i bosanske mišjakinjice (*Minuartio bosinacae-Seslerietum ujhelyii* (Redžić 1991; 1997b), u više zajednica pukotina stijena, te sa Jankeovim čubrićem gradi asocijaciju *Thymo-Seslerietum ujhelyii* Hasanbeg (Hasanbegović, 2020), koja je rasprostranjena na Bentbaši i lokalitetima iznad saobraćajne ceste te dijelu stijena na Darivi, u asocijaciji *Thymo-Erysimum linearifoliae* Hasanbeg (Hasanbegović, 2020), koja se nalazi između Darive i Kozije Čuprije, u asocijaciji *Malcolmio illyricae-Micromeritum thymifoliae* Redžić (Redžić 1997a).

Sarajlić & Šoljan (2020) za ovu vrstu daje status endema.

Rasprostranjenost u BiH:

Bosna: stijene Darive gdje je prvi put bila nađena i opisana, tj. *locus classicus* ove šašike (Strgar 1981). Hasanbegović (2018) daje podatak "najbrojnije populacije Ujhelove šašike su na području tunela kod Bentbaše, nešto manje na Darivi te najmanje i sa sporadičnim primjercima na stijenama iza Darive i u blizini Kozije Čuprije".

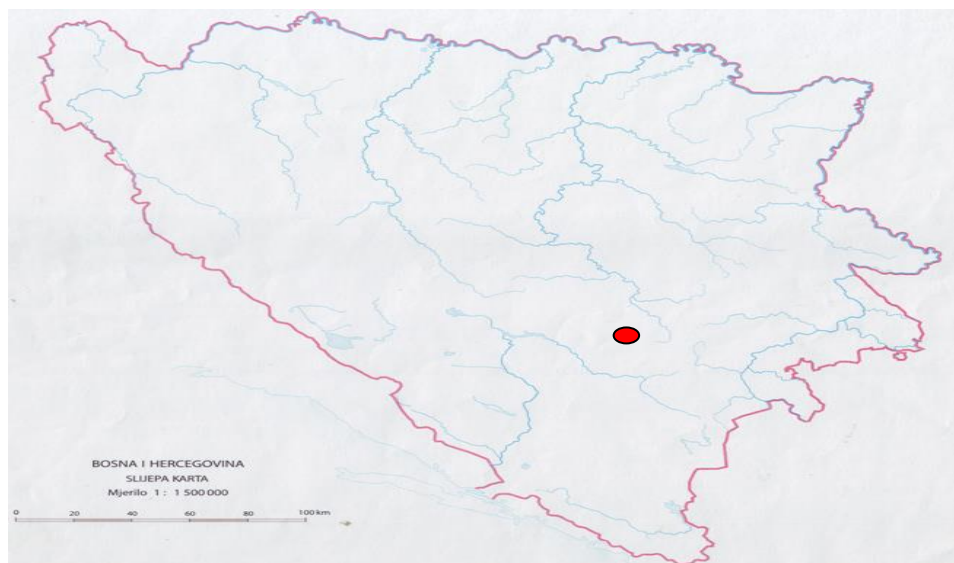
Zanimljivo je da ni ova vrsta nije pohranjena ni jednim herbarizovanim primjerkom u herbarijum Zemaljskog muzeja BiH-SARA.

Opšta rasprostranjenost: Strgar (1974) daje podatak da je vrsta trenutno nađena samo na području Bosne i Hercegovine. Isti autor (Strgar, 1981) proširuje areal ove vrste i na sjeverozapadnu Srbiju. Strgar (1982) daje podatak da je ova vrsta rasprostranjena u centralnoj i istočnoj Bosni i zapadnoj Srbiji. Redžić (1997a) pominje ovu vrstu kao stenoendemsku. Međutim, novija istraživanja pokazuju da je ova šašika zabilježena i u Srbiji, Crnoj Gori i Makedoniji (Milekić *et al.*, 2016).

Preporučeni status: Pošto je ova šašika u FBiH zabilježena samo na dijelovima kanjona Miljacke, potrebno je izvršiti daljnja horološka i fitocenološka istraživanja u cilju uspostavljanja areala rasprostranjenosti. Zbog toga bi trebalo prvo dati status vrste sa nedovoljno podataka (DD). Trenutačna rasprostranjenost ove vrste se poklapa sa granicama "ZP Bentbaša" a pošto se radi o vrsti koja naseljava i nepristupačne stijene, može se reći da je Ujhelova šašika relativno zaštićena vrsta te bi se nakon istraživanja mogao dati status rijetke (R) vrste. Ako činjenice sa terena pokažu i neku dodatnu ugroženost, npr. kontinuirani gubitak staništa, može se razmišljati i o davanju statusa kritično ugrožene (CE) vrste.

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

1. Potrebno je istražiti prisutnost i ekologiju svih navedenih vrsta,
2. Za sve vrste trenutno dati IUCN status nedovoljno istražene vrste (DD) dok se ne utvrde konkretne činjenice,
3. Za svaku vrstu su preporučene i daljne IUCN kategorije a čiji će izbor zavisiti od konkretnih činjenica dobivenih sa terenskih istraživanja.

Karta 2. Rasprostranjenost Ujhelove šašike (*Sesleria ujchelyii* Strg.) u FBH
Map 2. Distribution of Ujhel's Moor Grass (*Sesleria ujchelyii* Strg.) in FBH

Slika 2. Ujhelova šašika (*Sesleria ujchelyii* Strgar) © Anis Hasanbegović
Figure 2. Ujhel's moor-grass (*Sesleria ujchelyii* Strgar) © Anis Hasanbegović

Skraćenice (Abbreviations):

Skraćenice autora iz Becka: B.-Beck, M.-Malý

Abbreviations of authors from Beck: B.-Beck, M.-Malý

Skraćenice IUCN statusa: ranjive (VU), nedovoljno istražene vrste (DD), kritično ugrožena vrsta (CE), rijetke (R) i ugrožene (EN)

Abbreviations of IUCN status: vulnerable (VU), data deficient (DD), critically endangered (CE), rare (R) and endangered (EN)

LITERATURA

- Ascherson, P., Kanitz, A. (1877): *Catalogus cormophytorum et anthophytorum Serbiae, Bosniae, Hercegovinae, Montis Scodri, Albaniae*, 68, *Claudiopoli*.
- Barudanović, S., Macanović, A., Topalović-Trivunović, Lj., Cero, M. (2015): Ekosistemi Bosne i Hercegovine u funkciji održivog razvoja, P. M. F.-Univ. u Sarajevu, 255, Sarajevo.
- Beck, G. (1920): Flora Bosne, Hercegovine i bivšeg Sandžaka Novog Pazara, II dio (9. nastavak), GZM BiH XXXII, "Zemaljska štamparija", 85, Sarajevo.
- Beck, G. (1927): Flora Bosne i Hercegovine i oblasti Novog Pazara, "SANU"-pos. izdanja, Knj. LXIII, prir. i mat. spisi, Knj. 15, 427, Beograd-Sarajevo.
- Đug, S., Muratović, E., Drešković, N., Boškailo, A., Dudević, S. (2013): Crvena lista flore Federacije Bosne i Hercegovine, Knjiga 2, "FMOiT, PMF & Greenway, Sarajevo.
- Hasanbegović, A. (2018): Flora i fitocenološki odnosi biljnih zajednica stijena kanjona rijeke Miljacke, Magistarska teza, PMF-Univerzitet u Sarajevu, 1-149, Sarajevo.
- Hayek, A. (1927): *Prodromus florum peninsulae Balcanicae*, Band XXX, 1, 382, 1003, Dahlem bei Berlin.
- Jordanov, D. (1982): Flora na Narodna Republika Bulgaria, "Bulgarska Akademia na nauke", 175-176, Sofia.
- Lakušić, R., Pavlović, D., Abadžić, S., Grgić, P. (1978): *PRODRONUS* biljnih zajednica Bosne i Hercegovine, God. Biol. inst. Univ. u Sarajevu, Pos. izd., Vol. XXX, 88, Sarajevo.
- Lakušić, R., Redžić, S. (1989): Flora i vegetacija vaskularnih biljaka u refugijalno-reliktnim ekosistemima kanjona rijeke Drine i njenih pritoka, CANU-Glasnik odjeljenja prirodnih nauka 7, 107-205, Titograd.
- Lakušić, R., Redžić, S. (1991): Vegetacija refugijalno-reliktnih ekosistema sliva rijeke Une, Zbornik referata i rezimea naučnog skupa "Valorizacija prirodnih i društvenih vrijednosti sliva rijeke Une", Bilten društva ekologija BiH, Ser. B, Br. 6, 25-73, Bihać-Sarajevo.
- Micevski, V. (2005): Flora na Republika Makedonija, Tom I, Sv. 6, "MANU", 1577, Skoplje.
- Milekić, T., Kuzmanović, N., Lakušić, D. (2016): *Sesleria ujhelyii* Strgar (*Poaceae*), a neglected species of the Balkan Peninsula, 5th Congress of Ecologist of the

- Republic of Macedonia with International Participation, Poster presentation, Ohrid.
- Nikolić, B. in Josifović, M., Stjepanović, L., Janković, M. M., Gajić, M., Diklić, N. (1973): Flora SR Srbije V, "SANU"-Odeljenje prir.-mat. nauka, 243, Beograd.
- Nikolić, T., Milović, M., Bogdanović, S., Jasprica, N. (2015): Endemi u hrvatskoj flori, I izdanje, "ALFA", 419, Zagreb.
- Pančić, J. (1874): Flora Kneževine Srbije, "SANU", Pos. izdanja, Knj. CDXCII, Odj. prir.-mat. nauka, Knj. 47, 346, Beograd.
- Redžić, S. (1991): Singeneza vegetacije u ekosistemima vertikalnog profila planine Ozren kod Sarajeva, Doktorska disertacija, P. M. F.-Univerzitet u Sarajevu, 1-120, Sarajevo.
- Redžić, S. (1997a): Endemni centar u srcu metropole I, "*Fondeko-Svijet*", Br. 2, God. 1, 36, Sarajevo.
- Redžić, S. (1997b): Endemni centar u srcu metropole I, "*Fondeko-Svijet*", Br. 3, God. 1, 35, Sarajevo.
- Redžić, S., Barudanović, S., Radević, M. (2008): Bosna i Hercegovina zemlja raznolikosti, FMOIT, 13, 143, Sarajevo.
- Sarajlić, N., Šoljan, D. (2020): *Index Florae Bosnae et Hercegovinae* (Part 4), GZM (PN) NS 38 (2018/2019), 52, Sarajevo.
- Savulesku, T. (1958): Flora Republicii Populare Romine, "Academiei Republicii Populare Romine", 511-512, Bucarest.
- Schönfeder, I., Schönfeder, P. (1999): Die Kosmos-Mittelmeerflora-3. Auflage, "Franckh-Kosmos Verlags-GmbH & Co.", 134, Stuttgart.
- Slavik, B. (1968) *Seseli rigidum* Waldst. et Kit.-nový druh československé květeny, "Preslia", Vol. 40, No 2, 184-190, Praha.
- Stjepanović, L., Ćorović, M., Pavlović, S. (1970): Prilog proučavanju ekologije *Seseli rigidum* W. K.-Devesilje, s naročitim osvrtom na količinu i kvalitet etarskog ulja, Glas. Bot. zav. i Bot. bašte Univ. u Beogradu, 115, Beograd.
- Strgar, V. (1974): *Sesleria ujhelyii* Strgar *species nova*, IV Kongres biologa Jugoslavije-Rezimeji referata, 105, Sarajevo.
- Strgar, V. (1981): *Sesleria* auf der Balkanhalbinsel, Bot. Jahrb. Syst., 102. Band, heft 1-4, 217, Stuttgart.
- Strgar, V. (1982): *Sesleria ujhelyii* spec. nova, Biološki vestnik, Let. 30, Št. 1, 155, Ljubljana.
- Strid, A. (1986): Mountain flora of Greece, Vol. 1, "Cambridge University Press", 684, Cambridge.
- Šilić, Č. (1996): Spisak biljnih vrsta (*Pteridophyta* i *Spermatophyta*) za Crvenu knjigu Bosne i Hercegovine, GZMBiH (PN) NS 31, 323-367, Sarajevo.
- Šilić, Č. (2006): Botanička bašta planinske flore Crne Gore Kolašin (Dulovine), 265, Valjevo.
- Tatić, B., Atanacković, B. (1974): Asocijacija *Cephalario-Seseletum rigidae* ass. nova, Glas. Republ. Zav. Zašt. Prir.-Prir. muz. Titograd, 6, 67-69, Titograd.

- Tutin, T. G., Heywood, V. H., Burges, N. A., Moore, D. M., Valentine, D. H., Walters, S. M., Webb, D. A. (1981): *Flora Europaea-Rosaceae to Umbelliferae*, Vol. 2, Cambridge University Press, 216 i 337, Cambridge.
- Waldstein, F. A., Kitaibel, P. (1805): *Descr. et Ic. Pl. rar. Hung.* 2, 156-157, tab. 146, *Viennae*.

NEW PROPOSALS FOR THE „FBiH RED LIST OF PLANTS“

Summary

After five years of field research across Federation of Bosnia and Herzegovina, as well as studying numerous botanical publications, especially ones considering plant protection, it has been established that some plant species should be listed in “Red list of FB&H”, with the accent on *Euphorbia peplus*, *Seseli rigidum* and *Sesleria ujhelyii*. Temporary and final IUCN status have been recommended for each plant species. Final status should be assigned after chronological and phytocoenological investigation. Plant material from National Museum BiH-SARA has been used for this research. For *Euphorbia peplus* and *Sesleria ujhelyii* no herbarium specimen has been found. These species were not part of “List of plant species (*Pteridophyte* and *Spermatophyte*) for Red book of Bosnia and Herzegovina”.

Key words: *IUCN*, *Red List FBiH*, *Euphorbia peplus*, *Seseli rigidum*, *Sesleria ujhelyii*.